

РЕЦЕНЗИЯ

от

**Проф. д.пс.н. Иван Стоянов Александров,
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна**

По отношение заповед Ректора на Медицински университет-Варна „Проф. д-р Параскев Стоянов“ № Р-109-444/05.12.2024 г. за включване в Научно жури за „доцент“ в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Специалност Медицинска психология), обявен от МУ „проф. д-р Параскев Стоянов”, Варна в ДВ бр. № 85 от 08.10.2024 г. – едно място, 0,5 щатна длъжност за Катедра „Здравни грижи” Филиал Велико Търново и 1 щатна длъжност за Четвърта клиника по детско-юношеска психиатрия към УМБАЛ „Св. Марина” ЕАД.

на

гл. ас. Вероника Андреева Иванова, д.пс.
преподавател в Медицински университет – Варна, участник в конкурс

Варна

2025

1. Общо представяне на получените материали по конкурса

Настоящият конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (научна специалност „Психология“) е обявен от МУ „проф. д-р Параскев Стоянов”, Варна в ДВ бр. 85 от 08.10.2024 г. - едно място, 0,5 щатна длъжност за Катедра „Здравни грижи” Филиал Велико Търново и 1 щатна длъжност за Четвърта клиника по детско-юношеска психиатрия към УМБАЛ „Св. Марина” ЕАД.

Единствен явил се кандидат по конкурса гл. ас. Вероника Андреева Иванова от МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов”, Варна.

Подадените документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „доцент” и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Варна.

Описанието на научните трудове на гл. ас. Вероника Андреева Иванова е изготвено въз основа на данните представени от кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Представените по конкурса научни трудове са извън трудовете, посочени в автореферата на дисертацията за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Разширената справка за публикационната активност включва включващи 1 монография и 28 броя статии и доклади, самостоятелно и в съавторство.

В *количествено изражение* в съответствие с чл. 26 от ЗРАСРБ публикациите на кандидата надвишават минималните законови изисквания.

1. Монография в качеството на хабилитационен труд:
Иванова, В. „Семейна психодинамика и юношество. Опит за разбиране на тинейджъра.”, ISBN 978-619-7503-11-1 , Варна, 2020, в обем 140 стр. (без рецензиите и използваната литература).

2. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – общо 5 броя, 2 самостоятелни и 3 в съавторство.

3. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 20 бр., от които 8 в съавторство.

От справката за забелязаните цитирания е видно, че гл. ас. Вероника Иванова д.пс., се развива като учен в сферата на медицинската и клинична психология, както у нас, така и в чужбина.

От представените за участие в конкурса научни трудове и цитиранията е видно, че гл. ас. Вероника Иванова д.пс., **отговаря на минималните национални изисквания** за заемане на академичната длъжност „професор“, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, съгласно Приложение към чл. 1а, ал. 1 на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (Ново - ДВ, бр. 56 от 2018 г., в сила от 06.07.2018 г.).

2. Данни за кандидата

Вероника Иванова е бакалавър по психология, магистър по клинична психология и доктор по медицинска психология.

Натрупала е значителен опит като преподавател в сферата на висшето образование. В момента заема академичната длъжност „главен асистент“ в Медицински университет – Варна.

През 2005 г. придобива ОКС „бакалавър“, специалност „Психология“, през 2007 ОКС „магистър“, по „Клинична и консултативна психология“ към СУ „Св. Климент Охридски“. Придобива ОНС „доктор“ по научна специалност 3.2. „Медицинска психология“ към МУ - Варна.

За периода от 2005 г. до 2009 г. работи, като педагогически съветник - психолог в ОУ „Захари Стоянов“ – гр. Варна.

Професионалната си кариера в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна започва през 2010 г., същевременно е назначена като клиничен психолог в УМБАЛ „Св. Марина-Варна“, където работи и до момента. През годините на работа се утвърждава като водещ специалист диагностик в сферата на детската клинична психология. Вероника Иванова е сертифициран специалист в областта на детската психотерапия и притежава свидетелство за специалност по клинична психология.

От 2010 г. до 2017 г. тя е асистент, специалност „Медицинска психология“ към Катедра Здравни грижи - филиал Велико Търново, МУ-Варна; а след придобиване на ОНС „доктор“ от 2017 г. до 2024 г. е главен асистент, специалност „Медицинска психология“ към Катедра Здравни грижи – филиал Велико Търново, МУ-Варна.

Активно участва във воденето на упражнения по Медицинска психология на български и англоезични студенти.

Представената справка установява, че гл. ас. Вероника Андреева Иванова участва ежегодно в международни научни и образователни проекти и форуми.

Преминала е специализации по съществени проблеми от сферата на клиничната, детската психология и психотерапия, подпомагащи професионалната ѝ дейност като преподавател и изследовател.

Образователният профил и натрупаният професионален опит като преподавател и клиничен психолог от Вероника Иванова, са съзвучни с изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.2. Психология.

3. Оценка на научната продукция на кандидата.

Представените научни трудове от Вероника Иванова разглеждат въпроси от теоретичен, концептуален и изследователски характер.

Основните тематични направления на научните изследвания са в сферата на клиничната психология, диагностиката на деца, и психотерапията. Разработените теми отразяват познанията и творческите търсения на автора към специфичните проблеми на здравето и болестта. Изборът на проблематика показва познаване на областта в която работи кандидата.

Монографичният труд озаглавен „Семейна психодинамика и юношество. Опит за разбиране на тинейджъра“ е дързък, но добър опит да се разгледа един много труден за изследване период от развитието на човек - юношеството. То е един от преломните моменти в живота на повечето хора. Период на промяна, на изграждане идентичност на личността. Сам по себе си се характеризира с динамика, както във физическото, така и в психическото развитие. Явно тези факти мотивират множество специалисти от практиката и учени да изследват различни аспекти от него.

Научната проблематика, свързана с въпросите на диагностиката и терапията при юноши, е много динамично и доста често хаотично развиваща се област в полето на психологическите, медицинските, социалните и педагогическите науки. Все още липсата на системност я прави несъмнено актуална за специалистите. Почти винаги в обяснението

на проблематиката доминират описателните модели за преживяванията и юношеското поведение. Значително по-редки са трудовете, свързани с работата с юноши, а още по-малко за психологическа и психотерапевтична работа в клинична среда. В този ред на мисли, все още не излизаща от описателността разработката на Вероника Иванова представлява ново, оригинално и запълващо съществени празноти в проблематиката, синтезирано познание.

Трудът на Вероника Иванова акцентира върху показването на значимостта и на т.нар. „психологичен” и „психодинамичен модел”.

Силната страна на труда, според мен, се крие в неговата значимост по отношение на насоките за практическа работа с юношите.

Вероника Иванова компилира знания и показва пътя на нейната дългогодишна и емоционално ангажирана терапевтична работа с деца и юноши като водещ специалист в една от двете съществуващи в България детски психиатрични клиники – клиниката в УМБАЛ „Св. Марина” – Варна.

Вероника Иванова избира за отправна точка на работата си психодинамичния и системния модел на разглеждане на проблематиката. Докато психодинамичният е избран явно поради психотерапевтичната насоченост, то изборът на системния модел е логично аргументиран от неговата същност и привнася така необходимата научност в монографичния труд.

В монографията са предложени предимно качествени методи за диагностика, описани са клинични случаи, представен е и психометричен преглед на валидизираната от авторката за България съкратена скала на Бийвърс за семейни отношения. Акцентът е поставен върху консултирането и психотерапията на тийнейджъри в болнична среда.

Проличава сериозният опит на авторката с проективните методи в диагностичната, консултативна и психотерапевтична работа с деца преживели психотравмено събитие. Представени са резултатите от многобройни клинични наблюдения и психотерапевтични интервюта с юноши, които поставят интересни въпроси пред читателя.

Структурирана в четири глави и разглеждаща погледа на автора върху теоретичните аспекти при изследване на семейната динамика в юношеството, психотерапевтичната диагностика при юноши и психотерапията и консултирането на юноши в болнична среда, тази монография е ценно четиво за специалистите избрали за свое призвание да

работят емоционално ангажирано и психодинамично по проблематиката на юношеството.

Монографията е ценна с показването на уникалните реални лични истории, както и с добрия пример за саморефлексия, самокритичност и професионална етика.

Настоящата монография не само разкрива аспект на проблематиката, но и стимулира разсъжденията в тази насока. Провокирането на мисленето на четящия за перспективите пред подобни разработки също е оригинален момент, за който адмирам Вероника Иванова.

Очертаващите се приноси от концептуален и практико-приложен характер са в насока на теоретичните основания за провеждане на консултиране и психотерапия в институционална среда, взаимовръзките между семейните отношения и емоционалното състояние на юношите, спецификите на развитието през периода на юношеството, в здраве и болест.

Представените от Вероника Иванова публикации могат да бъдат отнесени към **5 тематични направления**.

В **първото тематично направление** са представени публикации свързани с проучване на проблемите, феноменологията, диагностиката и симптоматиката на тревожност, стрес и психотравма.

Областта включва публикации № 4, 5, 20, 24, 25 от представения от кандидата списък. Разгледани са различни аспекти на тревожността в детска възраст. Представени са психометричните характеристики на скала за изследване на поведенческа тревожност. Изследвани са реакциите сред жертви на продължителен плен на пирати и жертви на промишлена влакова катастрофа. Направени са изводи за диференциално-диагностичната и клиничко-психологичната работа, консултиране и терапия на хора попаднали в такива ситуации.

Тематиката е с нестихваща актуалност. Публикациите, които са посветени на проблематиката включват както теоретични анализи, така и анализи на резултати от задълбочени проучвания.

Като новаторство в областта приемам изследването на възможностите на проективните методи при деца преживели психотравма. Организацията и изследването на параметрите на функционирането при хора в екстремални условия. Адаптирането на методи за изследване на тревожност в предучилищна възраст. Разкриване на спецификите при

диагностициране на тревожността в предучилищна възраст.

Във второто тематично направление се групират изследвания свързани с работа с деца от аутистичния спектър (публ. № 3, 9, 14, 18, 23). Изследвани са рисунки на аутистични деца, социо-комуникативните аспекти на развитието им, взаимодействието с родителите, възможностите на психотерапевтична работа с деца с аутизъм.

Приносния момент на публикациите в това направление свързвам с концептуализацията на психологичен модел за изследване на параметрите на деца с аутизъм и предложения консултативен модел на работа с родители при деца с аутизъм.

Тази тематична област е в пряко съзвучие с практиката на автора като детски клиничен психолог.

Третото тематично направление е ориентирано към психологичната диагностика, консултиране и психотерапия на юноши в клинична среда (публ. № 1, 6, 11, 15). Представени са възможностите на кратката форма на въпросник за изследване на личността MMPI на юноши в клинична среда. Сериозно внимание е обърнато върху влиянието на семейната динамика при момичета с анорексия. Разгледани са евентуалните ранни предиктори на пред психотични състояния при юношите. Изследвани са възможностите за работа с проективни методики при психотични юноши.

Съществен принос от практико приложен характер тук се явява диагностичната работата и спецификите, които автора разкрива при работа с юноши.

Четвъртото тематично направление отново е свързано с клиничната диагностика и разкрива дълбоките познания на автора по тематиката (публ. № 17, 21,). Тук се разглеждат нагласите, преживяванията и различните поведенчески и социални модели при родителите на деца с проблеми в развитието.

Приносните моменти са свързани с разработването на кратка батерия за изследване на интелект при деца с психични и поведенчески нарушения, както и стандартизираните норми за възрастта 12-14 години при работа с цветни прогресивни матрици на Рейвън, за клинични извадки.

Публикациите в **петото направление** са най-много като брой и могат условно да се обединят в сферата на психотерапията и изследването на личността (публ. № 2, 7, 8, 10, 12, 13, 16, 17, 19).

Изследвани са уменията за създаване на терапевтичен контакт. Представен е сравнителен анализ на процеса на групова психотерапия при ниско функциониращи групи от психично болни. Представена е авторска скала за оценка на ефективността на груповата психотерапия при

психотични пациенти. Изследвани са спецификите на кризисно консултиране и психотерапия при юноши с опит за самоубийство. Изработен е модел за групов психотерапия в стационарни условия.

Приносите които се очертават тук, са свързани с разкриване факторите на групов динамика при болните. Опит за разкриване на преживяванията на психично болните по време на групов психотерапия в болнична среда, както и валидизацията на авторска скала за изследване на ефективността на психотерапията при психично болни.

Публикациите на автора имат сериозен принос за изясняването на спецификите на цялостната болнична среда в сферата на психичното здраве и взаимоотношенията в нея.

Много важно впечатление прави участието на Вероника Иванова в интердисциплинарни екипи с лекари и клиницисти. Това обогатява съвременното знание и практика и способства за утвърждаването на психолозите като членове на екипи като цяло.

4.Обобщено представяне на научните и научно-приложните приноси на кандидата

Приносите в научните трудове на гл. ас. Вероника Иванова, д.пс., представени по конкурса се систематизират в насока формулиране на идеи и концепции, апробиране и прилагане на подходи за подпомагане и оптимизиране на психичното и социалното функциониране на деца и възрастни в сферата на психичното здраве.

Като най-съществени се открояват следните 3 основни групи:

- Първата е свързана с концептуализация на теоретични модели в сферите на медицинската и клинична психология и верифицирането им в практиката.
- Втората е свързана с валидизация на методики и методи за измерване в сферите на детско-юношеската, медицинската психология, клиничната психология и психотерапията.
- Третата е свързана с феноменологичното клинично-психологично разглеждане на симптоматиката на психичните разстройства и нарушения в детско-юношеска възраст.

Към момента нямам сведения за плагиатство от гл. ас. Вероника Иванова, д.пс.

Заклучение

Гл. ас. Вероника Иванова д.пс, отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Специалност Медицинска психология),, съгласно Приложение към чл. 1а, ал. 1 на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Варна.

Има натрупан професионален опит като преподавател в сферата на висшето образование, както и като експерт и клиницист в предметната област на конкурса.

Предлага за рецензиране научна продукция с приносен характер в консултативната, клиничната и медицинска практика, надвишаваща изискванията.

Разпознаваема е като учен.

Всичко това ми дава основание за положителна оценка за Гл. ас. Вероника Иванова д.пс, като кандидат за заемане на академична длъжност „Доцент“.

Смятам че Научното жури следва да предложи, по реда приет в Медицински университет - Варна, Гл. ас. Вероника Иванова д.пс, да **бъде избрана за заемане на академичната длъжност „доцент“** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология.

11.02.2025 г.
гр. Варна

Рецензент:

проф. Иван Александров д.пс.н

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679